

KIES VOOR EEN DUURZAME GEMEENTE
SUGGESTIES VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2006
De Torenvalk en Velt regio Tielt

Uitgangspunten van een duurzaam gemeentelijk beleid

Het huidige tempo waarop aan natuur en milieuontwikkeling gewerkt wordt blijkt niet te volstaan om voldoende vooruitgang te boeken. End-of-the-pipe oplossingen beiden weinig soelaas, er zal nog meer ingegrepen moeten worden aan de bron. Het is niet alleen efficiënter maar ook kostenbesparend.

Naar een sterker gemeentelijk natuur- en milieubeleid

Onder meer onder invloed van de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse gewest wordt er in de meeste gemeenten een beter natuur- en milieubeleid gevoerd. Jammer dat Meulebeke, Dentergem en Ruiselede deze overeenkomst nog niet ondertekend hebben, waardoor op de duur de kloof met de andere gemeenten moeilijk overbrugbaar wordt. Positief is dat de stad Tielt en de gemeente Wingene een duurzaamheidsambtenaar in dienst genomen hebben. Eén van de belangrijke taken van dergelijke ambtenaar is de betere integratie van de milieudiensten en technische diensten, alsook het andere beleid van de gemeente (landbouw, economie, mobiliteit) duurzamer maken. Volgende gemeentelijke beleidsperiode dient er immers voor elk beleidsdomein een meerjarenplan opgemaakt, wat duurzaam denken kan bevorderen.

Inspraak en participatie

De milieuraden en andere inspraakorganen laten in de meeste gemeenten een voldoende vertegenwoordiging vanuit de natuursector toe, wat zeker een pluspunt is tegenover zes jaar terug. Toch merken we dat er weinig geluisterd wordt naar de adviezen van die raden, laat staan dat deze het natuur- en milieubeleid in de gemeenten kunnen helpen sturen. Inwoners en verenigingen zijn het menselijk kapitaal van een gemeente. Het loont om hen medeverantwoordelijkheid te geven, zo wordt de verz(e)uring tegengegaan.

De gemeente kan inspanningen doen om de verschillende doelgroepen, zoals de gezinnen, de scholen, de bedrijven, de landbouwers... bij het milieu- en natuurbeleid te betrekken. Dit kan ook bij herinrichting van de dorpskernen bv markt Dentergem, een materie waar elke bewoner wel eens zijn zegje wil over doen. De gemeente kan daarbij soms een beroep doen op natuur- en andere verenigingen en organisaties. Maar daarnaast kunnen de inwoners ook blijvend 'persoonlijk' aangesproken worden.

Natuur en bos/groenzones

Wat bosuitbreiding betreft in het zuiden van de regio denken wij aan de bebossing van de landbouwgronden rond de Meikensbossen als stadsbos van een kleine 100 ha voor Tielt, en de opname van de bebossing op de bestemmingsplannen. De gemeente Dentergem belet echter dat deze bosuitbreiding gebeurt, doordat de machtiging niet gegeven wordt om te bebossen aan het Vlaamse gewest. Wij pleiten dan ook voor een betere samenwerking tussen de gemeenten en het Vlaamse gewest. In het noorden van onze regio, pleiten wij ervoor dat de versnipperde bosgebieden met elkaar verbonden worden met corridors bos en natuur. Bosuitbreiding van bijvoorbeeld de Lakebossen in Zwevezele, de Vagevuurbossen in Wingene moet mogelijk zijn om voldoende aantal bos te bekomen. Weekendverblijven in bos- en natuurgebieden niet regulariseren bv Degruyterebossen Wingene.

De aankoop van natuurterreinen en bossen door de gemeenten zijn noodzakelijk. Ook aankoop van toekomstig natuurterrein door de gemeenten is positief, bv Wielsbeke aan het Ooigembos. Deze terreinen dienen op een ecologische manier beheerd, bv door de eigen diensten, door landschapswachten of gespecialiseerde aannemers. Onder meer in de Mandelvallei in Oostrozebeke kan gedacht worden aan het afsluiten van beheersovereenkomsten met landbouwers. Ook aan het bermbeheer dient er nog gesleuteld, daar dit in vele gemeenten nog niet op een ecologische manier gebeurt. De gemeente Wingene pakt haar bermbeheer aan door de aangelanden te sensibiliseren dat bermen niet bespoten mogen worden. We mogen ook de maximale uitvoering van de gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen niet vergeten, die momenteel op een laag pitje staan.

Soortgerichte campagnes zoals bv voor de huiszwaluw, uilen, amfibieën kunnen het draagvlak voor natuur in de gemeente vergroten. Zo was er de steun voor de huiszwaluw van de gemeente Oostrozebeke in samenwerking met de natuurvereniging en de milieuraad. Ook aan subsidies kan worden gedacht om bepaalde soorten te stimuleren.

Meer aandacht de volgende legislatuur voor het toepassen zorgplicht voor natuur, bestaande natuurwaarden maximaal behouden/herstellen. Onze streek wordt gekenmerkt als "nieuw landschap", maar dat mag geen

vrijbrief zijn om nog meer natuur ongemerkt te laten verdwijnen. Stedenbouwkundige vergunningen voor kappen van bomen dienen weloverwogen afgeleverd en steeds gevolgd door heraanplant. Integendeel kan er actief gedacht worden aan het herstel van het landschap bv herstel van drevenpatronen bv in Wingene, de Dreve in Dentergem, en dit ook te stimuleren op gronden van particulieren. Het subsidiereglement voor het aanplanten van kleine landschapselementen dient actief gepromoot en ernaar gestreefd dat er per jaar heel wat KLE's bijkomen. Het regionaal landschap Houtland werkt ook aan meer natuur op het terrein en verbreedt het draagvlak. Net als Wingene zou ook de gemeente Ruiselede hieraan moeten deelnemen.

Hoeves en loodsen, bedrijven en bedrijventerreinen, woningen, dienen beter ingekleed te worden in het landschap. Onze streek kenmerkt zich immers als een streek met heel veel verspreide bedrijfsgebouwen in de open ruimte.

De norm van 30 vierkante meter groen per inwoner behalen in de kernen, door meer openbare groenzones die natuurvriendelijk beheerd worden te voorzien.

Voldoende recreatiebos, speelbossen voorzien op de juiste plaatsen. Zo is het speelbos aan de noordelijke ringweg in Tielt minder goed gelokaliseerd dan het voorziene speelbos aan de spoorwegovergang aan de Marialoopbeek. Speelbossen moeten ook voldoende groot kunnen zijn, 10 ha is niet overbodig.

De geleidelijke verplichte afbouw van chemische bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen, moet onverminderd worden verdergezet. In Wingene, maar ook in andere gemeenten, is er inmiddels geïnvesteerd in mechanisch/thermische methodes. Dit moet gepaard gaan met gerichte en regelmatige bewustmaking van de bevolking, daar er anders signalen vanuit de bevolking kunnen komen dat het groen er niet meer "netjes en proper" bijligt. Ook het veelvuldig en ongepast snoeien in sommige gemeenten moet aangepakt worden door stelselmatig onaangepaste beplanting te vervangen door beplanting die aangepast is aan de ruimte die er is. De burger kan ook gesensibiliseerd worden om minder pesticiden in eigen tuin te gebruiken, bv via het project ecotuinteams in samenwerking met de provincie.

Ruimtelijke ordening

Elke gemeente in onze regio is bezig met zijn gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Sommige gemeentelijke plannen zoals dat van Wielsbeke en Oostrozebeke zijn al af. We stellen vast dat er in de bindende bepalingen slechts weinig uitvoeringsplannen staan voor het behoud van de open ruimte. Zo wordt er teveel geluisterd naar de vragen voor meer woningen en bedrijven, terwijl de open ruimte als zwakste sector vrijwel geen bescherming geniet. Ook aan een betere ruimtelijke kwaliteit wordt nauwelijks gewerkt. Het is jammer dat de natuurverenigingen niet welkom zijn in de Gecoro's van Wielsbeke, Pittem, Ardoorie en Wielsbeke.

Afvalbeleid

Niet alleen de hoeveelheid restafval maar ook de totale hoeveelheid afval moet jaar na jaar verminderen in de gemeenten. Afvalvoorkomingsplannen dienen uitgevoerd, ook de bedrijven kunnen gestimuleerd worden. In samenwerking met de afvalintercommunales kan een systeem ingevoerd worden om afvalpreventie te stimuleren bij particulieren door afvalarm winkelen aantrekkelijk te maken via een puntensysteem op een elektronische kaart (systeem bestaat al in bepaalde intercommunales). De jaarlijkse zwerfvuilmcampagnes worden gepromoot bij vrijwilligers, maar ook de sluikestorters en sluikeverbranders dienen nog strenger aangepakt. In de containerparken kan een systeem van de-vervuiler-betaalt ingevoerd worden door de containerparken te automatiseren. In Wielsbeke is hier mee begonnen. In het gemeentelijk containerpark van Oostrozebeke zien we dat er slechts weinig fracties kunnen ingezameld worden. Acties voor het ophalen van zwerfvuil moeten gepaard gaan met het strenger optreden tegen sluikestorten.

Landbouw

Onze voedselproductie moet ecologischer kunnen, het uibouwen van duurzame landbouw biedt het meeste perspectief op structurele oplossingen voor het imago van de landbouwsector, en voor een gezonder voeding en leefmilieu. De geïntegreerde teelt is hierbij een opstap naar de biologische land- en tuinbouw, wat het uiteindelijke streefdoel is.

De biologische landbouw wordt gestimuleerd in de gemeente onder meer door het goede voorbeeld geven door meer aankoop van lokale biologische producten en ook de burger hiertoe aan te zetten. De voordelen van biolandbouw moeten hierbij in de kijker gezet worden. De gemeente kan meehelpen om het onderzoek binnen de biolandbouw bv door de provincie of universiteiten uitgevoerd, bekend te maken aan de landbouwsector. De gemeente kan ook mee ijveren om een startpremie of een tweejaarlijkse financiële ondersteuning toe te kennen aan landbouwers die willen overschakelen naar biolandbouw.

Het pesticidengebruik in de landbouw moet drastisch naar omlaag, wegens de risico's voor natuur, milieu en gezondheid. De gemeente kan hier stimulansen geven naar landbouwers toe.

De gemeente kan extra toezien op de goede toepassing van het onderwerken van mest, om de geur- en luchtverontreiniging van ammoniak te verminderen. Naleving mestdecreet en voorwaarden mestverwerkingsbedrijven controleren in samenwerking met de hogere overheid.

Verkeer en mobiliteit

Nieuwe fietsroutes worden in samenwerking met de hogere overheid gemaakt. Nieuwe fietspaden langs invalswegen zijn gerealiseerd: zo is er het fietspad langs de weg Tielt-Wingene en is het fietspad tussen Egem en Wingene afgewerkt. Jammer genoeg is er nog altijd geen beplanting met bomenrijen langs het fietspad Tielt-Wingene.

Aandacht voor trage wegen is er slechts met mondjesmaat. Nu een deel van dit trage wegen netwerk geïnventariseerd werd, is het tijd om bepaalde ontbrekende stukken in woon-werkroutes of recreatieve routes terug open te stellen.

Het autoverkeer ontraden in de kernen, o.a. door geen nieuwe parkeerplaatsen te maken in de kernen, maar wel fietsenstallingen, zone 30, autovrije gebieden, eenrichtingsverkeer aanmoedigen, fietspools bevorderen,... na nauwgezette studie. Werk maken van routes voor vrachtwagens om de kernen te ontlasten en ook om het kapotrijden van landelijke wegen van en naar geïsoleerd liggende bedrijven te vermijden.

Positief is de deelname in 2005 van de stad Tielt aan de actie "met belgerinkel naar de winkel", waarbij fietsende winkelende klanten een punt op hun spaarkaart kunnen verdienen bij elke fietsrit. Ook de andere gemeenten kunnen hier in samenwerking met UNIZO aan meedoen. Ook de actie fiets naar Kyoto zoals in Tielt, is een belangrijke stimulans voor werknemers om al fietsend naar het werk te gaan.

Wonen en bedrijven

Op nieuwe en ook op bestaande bedrijventerreinen kan er een duurzame invalshoek meegenomen worden. Duurzame bedrijventerreinen gaan spaarzaam om met de beschikbare ruimte, hebben gezamenlijke ruimtes voor gemeenschappelijke functies (afval, refter, parkeren, vergaderruimtes, enz...), hebben een ecologisch verantwoorde groene inkleding, een op elkaar afgestemde stoffenstroom, enz..... Ook moet er bereikbaarheid zijn met het openbaar vervoer. Ook bestaande bedrijventerreinen beschikken vaak over veel onbenutte ruimte. WVI deed de afgelopen jaren een doorgedreven studie van de mogelijkheden hiervoor in West-Vlaanderen, deze principes worden echter te weinig toegepast op het terrein. Ook aandacht voor herwaardering van leegstaande bedrijven. Geïsoleerd liggende bedrijven in het landschap dienen een betere groeinkleding te krijgen, bv Ardoorie, Wielsbeke, Oostrozebeke, enz.

Woonreserves in de woongebieden dienen eerst aangesproken, woonuitbreiding komt pas op de tweede plaats.

Handhaving

Inspectie door de gemeente voor bedrijven Vlare klasse 2, voor klasse 1 betere samenwerking met de Milieu-inspectie. Optreden tegen illegale lozingen van particulieren en bedrijven.

Inspectie door de gemeenten op bouwovertradingen allerhande en op inbreuken op het natuurdecreet. Inspectie om het verdwijnen van bestaande natuur bv KLE's, verwilderde hoekjes tegen te gaan. Meer handhaving bij het scheuren van weilanden in landschappelijk waardevol agrarische gebieden.

Integraal waterbeleid

Na de zware overstromingen van vorig jaar blijkt eens te meer dat de deelbekkenbeheerplannen in het actieplan efficiënte maatregelen moeten bevatten voor elk van de zeven sporen van het waterbeleid, en dat deze ook uitgevoerd worden. Binnen het proefwaterschap deelbekken Mandel bijvoorbeeld betekent dit dat de aanleg van waterbufferbekkens selectief dient te gebeuren en dat eerder brongericht moet gewerkt worden.

De beken derde categorie natuurvriendelijk beheren, betere afspraken over tweede en eerste categorie met de hogere overheid.

Grote verharde oppervlaktes, drainages, beken en grachten mogen zeker niet afwateren in het rioleringsnet. Bij alle wegenwerken de riolering ontdebellen (afvalwater en regenwater) waar het kan, zoals nu bijvoorbeeld in Tielt gebeurt.

Grachtenplan opmaken om deze waar mogelijk terug open te maken. Ook overwelfde beken kunnen waar mogelijk terug opengemaakt worden.

Valleigebieden als infiltratiegebieden bouwvrij houden. Ophogingen niet meer toelaten in valleigebieden. Zo streven we ernaar om de Kerkemeersen in Meulebeke vrij te houden van verkaveling.

Aanpak van de resterende verontreinigingsbronnen van privé, KMO's en landbouwers via een stimuleringsbeleid. Bv subsidies voor kleinschalige waterzuivering.

Energiebesparing en duurzame energie

Subsidiëringmogelijkheden voor toepassing van zonne-energie zoals in Tielt en Ardooe in elke gemeente mogelijk maken.

Bij nieuwbouw maatregelen voorzien om het zongericht bouwen mogelijk te maken (zie draaiboek zongericht en compact bouwen en verkavelen van de provincie en WMF)

Openbare verlichting inspecteren en onefficiënte armaturen en lampen vervangen om ook lichthinder te vermijden.

Plannen vooropstellen om duurzame energievormen toe te passen op het grondgebied van de gemeente, door bv het goede voorbeeld te geven (bv Pittem zonnecellen op stadhuis), maar ook door te kijken waar windturbines kunnen komen (bv in gemeentelijke uitvoeringsplannen). De streek Roeselare-Tielt is immers een windrijke streek. De stad Tielt geeft evenwel niet het goede voorbeeld, omdat er geprocedeerd wordt tegen de komst van twee windturbines in bedrijvenszone.

Recreatie

Passieve recreatie (wandelen/recreatief fietsen) promoten, bv door faciliteiten voor traag verkeer mogelijk te maken, bv de route Tielt centrum naar de Poelberg.

Harde recreatie ruimtelijk inkaderen. We zijn evenwel niet voor een terrein voor lawaaiierige sporten in de Kleiputten van Egem voornamelijk omdat dit volledig in landelijke zone gelegen is. Harde recreatie kan niet her en der oogluikend toegelaten worden.

**Voor alle info: Martine Langen, Beleidsmedewerker
De Torenavalk vzw, Ontvangerstraat 15, 8700 Tielt
Tel 051/40 46 96, martine.langen@detorenavalk.be
Memorandum is ook te vinden op www.detorenavalk.be**